

Засновники журналу:
Тернопільський інститут
агропромислового виробництва
НААН України,
Приватне підприємство
«Інститут економіки, технологій
і підприємництва»,
Тернопільська обласна
громадська організація
«Сільськогосподарська дорадча
служба «Агронаука»»

Головний редактор:
Стельмашук А.М.,
д.е.н., професор

**Заступник головного
редактора:**
Пархомець М.К.,
д.е.н., професор

Відповідальний секретар:
Сава А.П., к.е.н., начальник
відділу аграрної економіки
ТІ АПВ НААН

Редакційна колегія:

Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.
Березівський П.С., д.е.н., проф.
Біттер О.Г., д.е.н., проф.
Євдокименко В.К., д.е.н., проф.
Зінчук Т.О., д.е.н., проф.
Калінчик М.В., д.е.н., ст.н.с.
Малік М.Й., д.е.н., проф.,
академік НААН
Олійник Т.І., д.е.н., проф.
Свиноус І.В., д.е.н.
Шульський М.Г., д.е.н., проф.

Наукові редактори:

Бялковська Г.Д., к.е.н., ст.н.с.
Дутка Г.П., к.с.-г.н.
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сидорук Б.О., к.е.н.
Цуп В.І., к.с.-г.н., ст.н.с.
Шлійко А.В. к.с.-г.н., доцент
Яшук Т.С., к.с.-г.н.,

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

1'2012 (27)

Зміст

I. Стратегія інноваційного розвитку економіки

Жаворонкова Г.В., Янчук М.Б., Дегтяр Н.В. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ.....	3
Мнацаканов Р.Г., Висоцька І.І., Лагутчик В.П. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНИХ РОБІТ В УКРАЇНІ.....	10
Андрушків Б.М., Вовк Ю.Я., Паляниця В.А., Погайдак О.Б. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РАЦІОНАЛЬНОГО І ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....	13
Радєва М.М. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ.....	18
Гуменюк Ю.П. РЕТРОСПЕКТИВНА РЕФЛЕКСІЯ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ: ВІД ЕКСПОРТУ МЕТАЛУ ДО ТОРГІВЛІ ЗЕРНОВИМИ.....	24
Старицька О.П. ВАЖЛИВІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКЕ ОСВІТНЄ СПІВТОВАРИСТВО.....	29
Дубас Р.Г. ФОРМУВАННЯ ЛІСОРЕСУРСНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ПРАКТИКА.....	33
Собкевич О.В., Русан В.М., Юрченко А.Д. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ В УКРАЇНІ.....	37
Дзьоба О.Г. СИСТЕМА ЦІЛЕЙ ТА ПРІОРИТЕТІВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГАЗОЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ УКРАЇНИ.....	43
Котько Н.М. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО І НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.....	49
Хворост О.О., Вернидуб Н.О., Омеляненко В.А. МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ.....	52

II. Підприємництво і менеджмент

Баланюк І.Ф., Жук О.І., Шеленко Д.І. ТЕНДЕНЦІЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИНИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	57
Логутова Т.Г., Солодилова І.В. РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА В ІНТЕГРАЦІЇ КОМПАНІЙ.....	60
Надтока Т.Б., Какуніна Г.А. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	65
Шадура-Никипорець Н.Т., Мініна О.В. УПРАВЛІНСЬКА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПРОДОВОЛЬНОЇ СФЕРИ У СКЛАДІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	70
Смоленюк А.П. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ.....	75
Герчанівська С.В. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	79
Сава А.П. УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ОЦІНОЧНО-ПРОГНОСТИЧНІ АСПЕКТИ.....	82
Сухомлін Л.В., Осташевська Д.О. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ.....	86
Люта О.В., Бухтіарова А.Г. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА З ПОГЛЯДУ СУЧАСНОЇ ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ.....	92
Тхорик В.А. ЗБЕРЕЖЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	96
Пашенко О.П. МОДЕЛЬ КЛАСТЕРУ З ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	99

III. Конкурентноздатність продукції і підприємств

Смоленюк П.С. УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ.....	103
Кравчук Г.О. АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРО-2012.....	112
Чорна Н.П. ЕКОЛОГІЧНЕ АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	116
Бечко П.К., Митяй О.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗМІСТУ КАТЕГОРІЇ “ДОХІД” СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	119
Гринь В.П. ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ.....	124
Максюта В.В. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ В МЕХАНІЗМІ УПРАВЛІННЯ ТОРГІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	128
Русінко М.І. ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ.....	132

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського інституту агропромислового виробництва НААН, протокол № 1 від 17.01. 2012 р.

Виходить 1 раз на місяць

Реєстраційне посвідчення
Серія KB № 11715-586P
від 08.08.2006 р.

Перереєстровано:
Реєстраційне посвідчення
Серія KB № 18261-7061PP
від 04.10.2011 р.

Затверджено:

**Постановою Президії
ВАК України від 14
червня 2007р.
№1-05/6 як наукове
фахове видання України**

**Постановою Президії
ВАК України від 10
березня 2010р. № 1-05/2
як наукове фахове
видання України**

Підписано до друку
25.01.2012 р.

Формат 70x108/16. Папір
офсетний.
Друк офсетний.
Ум. друк арк. 30,0

Тираж 300 прим.

Віддруковано з готових
діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б,
м. Тернопіль, 46000
тел. 38(0352) 52-75-00;
38(0352) 52-61-61

IV. Економічна діагностика підприємства	
Сопко В.В. РОЛЬ АУДИТУ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	137
Янченко З.Б. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО ТА ПІСЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЇХ РОЗВИТКУ.	140
Хома І.Б. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДЕСТАБІЛІЗУЮЧИХ ЧИННИКІВ НА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ЗАХИЩЕНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	146
Коваль Н.В. ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	156
Ружицький А.В., Хринюк О.С. РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	162
Бралатан В.П., Здирко Н.Г., Дублянська А.О. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ.....	166
Белова І.М. СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	169
Величко А.О. ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ.....	172
Ануфрієва Є.І. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	178
V. Управління інноваційно – інвестиційною діяльністю	
Чернобай Л.І., Кулиняк І.Я. ПРОЦЕС РОЗРОБЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	181
Вишневецька О.В. ОНОВЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ.....	185
Павлюк Т.І. ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ.....	189
Фостолович В.А., Паламарчук К.П. ПОТРЕБА ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ ВИМОГ.....	192
Стельмашук Ю.А. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА МОДЕЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ВІДТВОРЕННЯ ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ.....	196
Максимів Д.Я. ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ.....	201
VI. Маркетинг і ціноутворення	
Заячківська Г.А. ЗБУТОВА ПОЛІТИКА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	204
Окрепкий Р.Б., Гаргула Д.В. МЕХАНІЗМ ПРОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-БРЕНДУ НА ЕЛЕКТРОННОМУ РИНКУ.....	208
Братко О. С., Лагоцька Н. З. СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГОВОГО АНАЛІЗУ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	213
Радішук Т.П. ДИНАМІКА ПОПИТУ НА РИНКУ ПРОДУКЦІЇ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ.....	218
VII. Фінансово-кредитна політика	
Бержанірі І.А. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	223
Гнаткович О.Д. ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....	225
Боровик П.М., Бечко В.П., Шовковий О.А. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛІННЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ З СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	228
Меліхова Т.О., Калюжна Ю.В. ОБГРУНТУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	232
Москаленко О.В. ОПТИМІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЮ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ БАНКУ.....	237
Ігнатєва Т.Г. БЮДЖЕТНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: СТАН, ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ.....	240
Ткачик Ф.П. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	245
VIII. Державне регулювання економіки	
Мармуль Л.О., Транченко Л.В. ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ПРАЦІ: ЗАЙНЯТИСТЬ І БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	250
Ходаківський Є.І., Камінська В.В. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІЛґ ВИРОБНИЦТВА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	253
Зелінська Г.О. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ (РОМ).....	258
Сасенко М.Г. РОЗМІР СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА СЕЛІ.....	261
Кучин С.П. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ....	264
Сидорук Б.О. ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	268
Мироненко Т.В., Костокрыз В.В. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ДОЛГ УКРАИНЫ И ПРОБЛЕМЫ ЕГО ОБСЛУЖИВАНИЯ	271
Турченко Т.В., Гончарова М.Л., Шаблій А.В., Бондаркова Д.В. ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ.....	279
Легкий В.І. ЦІЛІ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЮ СФЕРОЮ ЗАЙНЯТОСТІ.....	285
АНОТАЦІЇ.....	290
АННОТАЦИИ.....	300
ANNOTATION.....	310

оподаткування, що дозволить поставити виробників у рівні умови і створити максимальні стимули для ефективного господарювання.

Висновки з даного дослідження. Отже, запровадження фіксованого сільськогосподарського податку дозволило знизити податковий тиск на аграрних товаровиробників. Проте він мав ряд недоліків, які необхідно би було усунути з метою стимулювання покращення господарської діяльності підприємств. Тому, якою би досконалою не була система оподаткування, за не вирішених проблем диспаритету цін на продукцію сільського господарства і промисловості, недосконалого фінансово-кредитного механізму, неврегульованих земельних правовідносин вона не зможе стати дійсно ефективною і забезпечити гармонійне поєднання інтересів держави і товаровиробників.

Література

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств : підручник / В.Г. Андрійчук ; 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2002. – С. 345-364.
2. Гуцуляк Ю.Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки / Ю.Г. Гуцуляк. – Чернівці : Прут, 2001. – 164 с.
3. Земельне оподаткування в сільському господарстві / Л. Синявська / Вісник Львівського державного аграрного університету : Економіка АПК. – Львів : Львів. держ. агроуніверситет, 2005. – №12 – С. 592-595.
4. Павлишенко М.М. Механізм дії закону єдності товарного і грошового обігу в аграрному секторі / М.М. Павлишенко // Вісник Львівського державного аграрного університету : Економіка АПК. – 2005. – № 12. – С. 53-60.
5. Теоретичні основи державного земельного кадастру : навч. посіб. / [М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.] ; за заг. ред. М. Г. Ступеня. – Львів : Априорі, 2003. – 341 с.
6. Третяк А.М. Рентний характер земельних відносин / А.М. Третяк // Землевпорядний вісник. – 1997 – №1. – С. 16-20.
7. Податковий кодекс України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http // zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17)
8. Юшко С.В. Фіксований сільськогосподарський податок: історія та перспективи застосування : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http // lib.sau.sumy.ua/.../cgiirbis_64.exe](http://lib.sau.sumy.ua/.../cgiirbis_64.exe)

УДК 336.226.1:631.16

Боровик П.М.,
к. е. н., доцент
Бечко В.П.,
к. е. н., доцент
Шовковий О.А.,
магістр

Уманський національний університет садівництва

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ З СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Постановка проблеми. Закономірним явищем для України та багатьох інших країн світу є використання пільгових режимів оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Варто відмітити, що пільгове оподаткування з одного боку стимулює розвиток малого бізнесу в Україні, з іншого зумовлює нерівномірність податкового навантаження на малих підприємств та підприємців а також платників податків на загальній системі оподаткування, чим порушує принцип справедливості податкової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем використання пільгових режимів оподаткування суб'єктів малого підприємництва присвячено праці провідних вітчизняних науковців, зокрема В.Л. Андрущенко та В.М. Мельника [1], Д.І. Деми та І.В. Шевчук [3], Ю.Б. Іванова [4], А.М. Соколовської, Т.І. Єфименко та І.О. Луїної [8; 9], Л.Д. Тулуша [10], С.І. Юрія та О.Р. Квасовського [11] і безлічі інших дослідників. При цьому, окремі вчені відстоюють в своїх працях

позицію щодо необхідності подальшого функціонування спеціальних режимів оподаткування суб'єктів малого підприємництва [11, с. 63-64], а інші притримуються думки стосовно недоцільності їх подальшого використання [8, с. 295; 9, с. 58].

Не дивлячись на тривалу серед наукових кіл полеміку стосовно використання пільгових режимів оподаткування суб'єктів малого підприємництва, з одного боку єдиний податок як спецрежим прямого оподаткування суб'єктів малого бізнесу продовжує функціонувати, а з іншого більшість проблемних аспектів використання податкових пільг для малого бізнесу до цього часу не лише врегульовані, але й з прийняттям Податкового Кодексу України та запровадженням єдиного соціального внеску ще й загострилися, що зумовлює необхідність подальших наукових пошуків шляхів вдосконалення системи оподаткування малого підприємництва в Україні та було першопричиною проведення цього дослідження.

Постановка завдання. Метою даної наукової розвідки є обґрунтування перспектив подальшого використання пільгових податкових режимів для суб'єктів малого бізнесу в Україні.

Для виконання поставленої мети в ході його проведення використано економіко-статистичні методи досліджень, зокрема монографічний метод, метод порівняння а також табличний метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пільговий режим прямого оподаткування суб'єктів малого підприємництва, представлений в Україні єдиним податком не лише виконує завдання стимулювання розвитку малих підприємницьких форм, але й забезпечує формування частини доходів загального фонду місцевих бюджетів в Україні (табл. 1).

Таблиця 1

Частка єдиного податку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів, %*

Регіон	Рік				
	2006	2007	2008	2009	2010
По Україні	4,4	3,5	3,1	3,0	2,8
По Черкаській області	4,8	3,9	3,5	3,4	3,3
По одній з податкових інспекцій Черкаської області	4,2	4,0	3,9	3,7	3,6

*Складено авторами за даними джерела: [2] а також за даними обліку ДПА в Черкаській області та однієї з податкових інспекцій Черкаської області.

Зокрема, дані, наведені в таблиці 1 демонструють, що єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва забезпечує мобілізацію від 2,8 до 4,4 % доходів загального фонду місцевих бюджетів, що мобілізуються ДПА України, від 3,3 до 4,8 % доходів загального фонду місцевих бюджетів, що мобілізуються ДПА в Черкаській області. а також від 3,6 до 4,2 % доходів загального фонду місцевих бюджетів, що мобілізуються ДПІ в одному з районів Черкаської області.

Поряд з цим, дані, приведені нами в таблиці 1, демонструють скорочення на протязі досліджуваних 5 років частки єдиного податку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів як по Україні, так і на теренах Черкаської області та на території, яку обслуговує досліджувана державна податкова інспекція.

При цьому, як свідчать показники мобілізації єдиного податку за категоріями його платників, наведені нами в таблиці 2, ці негативні явища відбувались, насамперед, в результаті скорочення питомої ваги мобілізованих сум єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва, що є юридичними особами.

Таблиця 2

Частка єдиного податку за категоріями його платників в структурі мобілізованих сум цього платежу, %*

Регіон	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.
По Україні:					
- з юридичних осіб	50,0	45,0	42,7	37,5	38,6
- з фізичних осіб	50,0	55,0	57,3	62,5	61,4
По Черкаській області:					
- з юридичних осіб	51,2	49,9	47,1	44,5	45,6
- з фізичних осіб	48,8	50,1	52,9	55,5	54,4
По досліджуваній ДПІ Черкаської області:					
- з юридичних осіб	50,0	45,0	42,7	37,5	38,6
- з фізичних осіб	50,0	55,0	57,3	62,5	61,4

*Складено авторами за даними джерела: [2] а також за даними обліку ДПА в Черкаській області та однієї з податкових інспекцій Черкаської області.

Таким чином, діючий в Україні до 2011 року механізм спеціального режиму прямого оподаткування суб'єктів малого підприємництва спричинив певний дисбаланс податкового навантаження на юридичних і фізичних осіб, що є суб'єктами малого бізнесу.

Крім того, на нашу думку, скорочення як питомої ваги мобілізованого єдиного податку, так і тієї його частки, що сплачується нині юридичними особами – суб'єктами малого підприємництва в структурі доходів місцевих бюджетів пояснюється виключно недоліками механізму справляння єдиного податку, насамперед недостатнім фіскальним потенціалом цієї податкової форми та неналежними її регулюючими властивостями.

Зокрема, критичний аналіз положень податкового законодавства України дозволив виділити такі недоліки сучасного порядку справляння єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва, що є юридичними особами:

- застосування єдиних податкових ставок для всіх платників, що призводить до нерівномірного розподілу фіскального навантаження на платників з різними оборотами та різною кількістю працюючих;

- необхідність нарахування і сплати багатьох інших податків та зборів, (єдиного соціального внеску, ПДВ тощо) потребує утримання в штаті малого підприємства кваліфікованих бухгалтерів;

- можливість оптимізації податкового навантаження крупних підприємницьких структур шляхом створення афільованих структур, що є платниками єдиного податку [6; 7].

Чинний механізм справляння єдиного податку з приватних підприємців також не позбавлений окремих суперечностей, до яких, на нашу думку, слід віднести такі його особливості:

- диференціація податкових ставок у межах граничних рівнів від 20 до 200 грн. на місяць при універсальному ліміті обсягу річної виручки 500 тис. грн. не забезпечує рівномірності розподілу фіскального навантаження, в залежності від обсягів виручки, галузі, виду діяльності чи територіального розміщення;

- заборона включення до витрат (з податку на прибуток) операцій з придбання товарів, робіт та послуг у підприємців – платників єдиного податку;

- платник єдиного податку зобов'язаний сплачувати також деякі інші податки і збори;

- при добровільній реєстрації платником ПДВ ставка єдиного податку не змінюється, що не відповідає принципу справедливості оподаткування;

- авансова сплата податку відволікає частину оборотного капіталу;

- необхідність у випадках, коли не застосовуються РРО, ведення додаткової книги обліку доходів і витрат, яка дублює книгу обліку доходів і витрат фізичної особи – підприємця [7].

Перелічені проблемні аспекти механізму справляння єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва не могли не звернути на себе увагу науковців, практиків та представників владних структур. Врахувавши недоліки механізму справляння цієї податкової форми, 20 жовтня 2011 року Верховна Рада України ухвалила законопроект «Про внесення змін до Податкового Кодексу України», яким внесено суттєві зміни до порядку нарахування і сплати єдиного податку [5].

Цим нормативно-правовим актом, який діятиме в Україні з 01.01. 2012 року передбачено цілий ряд новацій до недавно впровадженого Податкового Кодексу України стосовно механізму справляння єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу:

- підвищено граничний обсяг доходів, при якому можливе застосування спрощеної системи оподаткування (для фізичних осіб – з 500 тис. грн. до 3 млн. грн., для юридичних осіб – з 1 млн. грн. до 5 млн. грн.);

- запроваджено відсоткову ставку єдиного податку: 3 % з виручки для фізичних осіб з обсягом доходів до 3 млн. грн. за умови сплати ПДВ та 5 % з виручки – без сплати ПДВ;

- скасовано обмеження на включення до витрат платника податку на прибуток операцій з придбання товарів (робіт, послуг) у фізичних осіб – платників єдиного податку;

- надано фізичним особам – платникам єдиного податку право реєструватись платниками ПДВ;

- скасовано 50-відсоткову надбавку до фіксованих ставок єдиного податку за кожного найманого працівника,

- скасовано щорічне оформлення свідоцтва платника єдиного податку;

- відмінено авансові внески для платників єдиного податку, які сплачують податок за відсотковими ставками та передбачено, що податок сплачуватиметься за даними декларації;

- встановлено річний звітний період для фізичних осіб з незначним обсягом доходу (до 150 тис. грн.);

- надано право фізичним особам, які не використовують працю найманих осіб, не сплачувати єдиний податок на час відпустки протягом календарного місяця, а також хвороби, підтвердженої лікарняним листком, якщо вона триває календарний місяць і більше;

- встановлено для фізичних осіб – платників єдиного податку (за винятком тих, які є платниками ПДВ) обов'язкове ведення книги обліку доходів (без обліку витрат);

- передбачено подання платниками податку на прибуток переліку витрат у розрізі контрагентів –

платників єдиного податку;

- встановлено, що фізичні особи, які сплачують єдиний податок за фіксованими ставками, зобов'язані надавати виключно населенню та іншим платникам єдиного податку;

- встановлено підвищені ставки єдиного податку за порушення умов застосування спрощеної системи оподаткування;

- передбачено можливість анулювання свідоцтва платника єдиного податку у разі виявлення повторних чи значних за розмірами порушень законодавства про нарахування і сплату сум цього податкового платежу [5].

Законопроектом також передбачено, що підприємницькою діяльністю за спрощеною системою оподаткування можуть займатися представники малого та середнього бізнесу чотирьох груп.

До 1 групи таких платників включено фізичних осіб – підприємців, які не використовують працю найманих осіб та здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торгових місць на ринках або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню, обсяг виручки яких протягом календарного року не перевищує 150 тис. грн. Такі суб'єкти з 2012 року щомісяця будуть сплачувати від 10 до 100 грн. єдиного податку.

До 2 групи включено фізичних осіб – підприємців, які здійснюють господарську діяльність з надання побутових послуг платникам єдиного податку або населенню, виробництво та продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, річна виручка яких не перевищує 1 млн. грн., а кількість найманих осіб не перевищує 10 осіб. Такі платники щомісяця повинні будуть сплачувати від 20 до 200 грн. єдиного податку залежно від того, яке рішення ухвалить місцева рада.

До 3 групи належать фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість найманих осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб та річний обсяг виручки у яких не перевищує 3 млн. грн. Для таких осіб ставка єдиного податку становитиме 3 % від виручки (для платників ПДВ) або 5 % (для неплатників ПДВ).

До 4 групи включено юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва, у яких річний обсяг виручки не перевищує 5 млн. грн. а середньооблікова кількість найманих працівників – 50 осіб. Для таких підприємств ставка єдиного податку становитиме 3 % від виручки (для платників ПДВ) або 5 % (для неплатників ПДВ).

З 2012 року не можуть бути платниками єдиного податку підприємці які здійснюють діяльність у сфері азартних ігор, обміну валюти, особи, що займаються виробництвом і обігом підакцизних товарів (крім роздрібного продажу пально-мастильних матеріалів в тарі до 20 л, а також пива і вина), організатори гастрольних заходів, видобувачі та реалізатори корисних копалин, підприємці-нерезиденти, аудитори, страхові брокери, особи, які здають в оренду житло площею понад 100 м² а також суб'єкти, питома вага платників єдиного податку у статутному капіталі яких складає понад 25 % [5].

Не дивлячись на суттєве вдосконалення механізму нарахування і сплати єдиного податку, що пропонується аналізованим законопроектом, слід зазначити, що порядок нарахування і сплати єдиного податку, який діятиме в Україні з 2012 року також матиме певні недоліки, насамперед пов'язані з тим, що цей податок насправді буде за своєю економічною сутністю не єдиним, оскільки його платники сплачуватимуть інші платежі на користь держави (єдиний соціальний внесок, місцеві податки і збори, ПДВ тощо) а також з тим, що обмеження з приводу використання спрощеної системи оподаткування у схемах податкових оптимізацій, навіть з врахуванням змін, що будуть діяти з 2012 року, не є достатніми. З перелічених причин, на наше переконання, механізм справляння єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва потребує подальшого вдосконалення.

При цьому, головними завданнями реформування цієї податкової форми, на наш розсуд, мають бути:

- вирівнювання податкового навантаження на суб'єктів малого бізнесу на спрощеному режимі оподаткування, що є фізичними та юридичними особами;

- спрощення механізму проведення розрахунків підприємців та підприємств, що є суб'єктами малого підприємництва з бюджетами та державними цільовими фондами.

Практичними шляхами реалізації поставлених завдань, на нашу думку, можуть бути несуттєве зменшення ставок єдиного податку для тих його платників, що є юридичними особами, а також включення єдиного соціального внеску до складу єдиного податку, що нині сплачується підприємцями. При цьому, на наше переконання, розподіл сум реформованого єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу, що є фізичними особами між відповідним місцевим бюджетом та державними цільовими фондами повинні проводити виключно відділення державного казначейства на місцях.

Висновки з даного дослідження. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, слід відмітити що сучасний механізм справляння єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва має суттєві недоліки, зумовлені недостатніми фіскальними та регулюючими властивостями цієї податкової форми.

Шляхами вдосконалення порядку справляння єдиного податку з суб'єктів малого підприємництва в Україні, як показали результати дослідження, мають бути: зменшення ставок

єдиного податку для тих його платників, що є юридичними особами; включення єдиного соціального внеску до складу єдиного податку, що нині сплачується підприємцями.

Подальші наукові пошуки в даній галузі економічних досліджень, на наше переконання, слід присвятити розробці законодавчих перешкод на шляху використання спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва з метою оптимізації податкових виплат.

Література

1. Андрущенко В.Л. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання) / В.Л. Андрущенко, В.М. Мельник – Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2006. – 210 с.
2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2010 рік. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – http://www.minfin.gov.ua_budget_monitoring.html. – 2011.
3. Дема Д.І. Спрощена система оподаткування: реалії та перспективи в Україні / Д.І. Дема, І.В. Шевчук // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 1 – С. 146-149.
4. Іванов Ю.Б. Альтернативні системи оподаткування / Ю.Б. Іванов – Харків: Торнадо – 2003. – 517 с.
5. Нові правила для спрощеної системи оподаткування – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://tax-ua.it-blogs.com.ua/post-559.aspx#cut>.
6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 28 червня 1999 року № 746/99 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/law2/main.cgi?nreg=746-99&pass=dCCMfOm7xBWM>.
8. Соколовська А.М. Система податкових пільг в Україні у контексті європейського досвіду : монографія / А.М. Соколовська, Т.І. Єфименко, І.О. Луніна : за заг. ред. А.М. Соколовської. – К. : НДФІ, 2006. – 320 с.
9. Соколовська А.М. До питання про податкову реформу в Україні / А.М. Соколовська // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 55-61.
10. Тулуш Л.Д. Податкові важелі та механізми стимулювання інновацій / Л.Д. Тулуш // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 62-70.
11. Юрій С.І. Фіскальна і стимулююча ефективність спрощених режимів оподаткування для приватних підприємств / С.І. Юрій, О.Р. Квасовський // Фінанси України. – 2002. – № 8. – С. 63-70.

УДК 657.372.3:658.27

Меліхова Т.О.,
к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Калюжна Ю.В.

Запорізька державна інженерна академія

ОБҐРУНТУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. Сьогодні нагальним питанням є пристосування підприємств до нових прийомів та методів нарахування амортизації згідно до Податкового кодексу України. З набуттям чинності ПКУ змінилась класифікація основних засобів. Раніше існувало 4 групи основних фондів з встановленими нормами амортизації в податковому обліку для кожної групи, а тепер виділили 16 груп основних засобів та інших необоротних активів з встановленням мінімально допустимих строків їх корисного використання.

Нарахування амортизації до прийняття Податкового кодексу України проводилось на основні фонди 2, 3, 4 груп до досягнення балансової вартості групи нульового значення; для окремих об'єктів 1 групи – балансовою вартістю кожного об'єкта. З прийняттям змін у Податковому кодексі України амортизацію нараховують окремо на кожен об'єкт основних засобів протягом часу його корисного використання (згідно з обліковою політикою підприємства) до досягнення ліквідаційної вартості такого об'єкта. Змінились також методи нарахування амортизації основних засобів від раніше застосованого податкового методу до наступних: виробничого, прямолінійного, зменшення залишкової вартості,